

Studijní opory

Základy etiky

Rozsah: 10 hodin výuky, 20 hodin konzultací

1) Úvod do zdravotnické etiky

 časová dotace – 2 hodiny. Celé dvě hodiny teoretické základy filozofické etiky

Cíle kapitoly

Seznámit studenty s postavením etiky jako samostatné filozofické disciplíny. Místo etiky v celkových fil. systémech. Přehled je veden od antických kořenů, přes křesťanskou etiku, Norimberský proces až k současným základním sekularizovaným etickým principům a jejich výkladu pro praxi. Seznámení se základními osobnostmi etiky. Motivovat studenty k tomu, že etika je výkon zdravotní praxe nezbytně nutným rozměrem.

Klíčová slova

Etika, filozofie, hodnoty, princip, norma

2) Základní etické principy

 časová dotace – 2 hodiny.

Cíle kapitoly

Vysvětlit čtyři základní etické principy a jejich normativní návazanost. Přijít předchozí etické normy, kterými se řídila zdravotní péče v minulosti, zejména židovsko-křesťanské kořeny, ale projít i jiné náboženské směry, jako předpoklad filozofického vývoje.

Klíčová slova

Autonomie, nonmaleficence, beneficence, justice, křesťanská etika, správcovství

3) Etické kodexy

 časová dotace – 2 hodiny.

Cíle kapitoly

Projít základní etické kodexy, které jsou určující pro další vývoj zdravotní etiky. Od Hippokratovy přísahy, přes židovské a muslimské texty, k Norimberskému kodexu, Helsinskou deklaraci až ke Konvenci o biomedicíně.

Smyslem není, aby studenti uměli texty odrecitovat, ale pochopili vzájemnou návaznost a souvztažnost textů s přihlédnutím k historické textové kritice. Je pouze důležité vědět, jaký dokument se věnuje jaké oblasti zdravotní péče.

Klíčová slova

Hippokrates, přísaha, Norimberský kodex, Konvence o biomedicíně, Helsinská deklarace, Etický kodex zdravotní sestry, Etický kodex ČLK

4) Práva pacientů, práva zdravotníků

časová dotace – 2 hodiny.

Cíle kapitoly

Práva pacientů byla sice vyhlášena již v roce 1992, ale jejich neustále připomínání a vykládání a to nejen zdravotníkům, ale i pacientům, je neustále velice aktuální. Českým „právům pacienta“ předcházelo mnoho jiných verzí z dějin, které jsou také zmiňovány, zároveň se nesmí zapomínat ani na etické kodexy zdravotníků, které se vyvíjely paralelně s různými pokusy práv pacientů. Centrálním tématem přednášky je samozřejmě interpretace všech článků práv pacientů a jejich praktické využití.

Druhou částí je výklad práv zdravotníku – zdravotních sester a lékařů.

Klíčová slova

Autonomie, práva pacientů, stud, informovaný souhlas

5) Etická dilemata klinické praxe

časová dotace – 2 hodiny.

Cíle kapitoly

V poslední dvouhodinovce projedeme základní etické problémy současné medicíny + otázky spojené s hygienou práce: eutanázie, manipulace genomu, krize osobní identity, transplantace, financování zdravotní péče, atd.

V oblasti hygieny práce: posudková centra léčebná péče – sociální rozměr posudkových závěrů.

Klíčová slova

Klinická etika, eutanázie, opting in, opting out, etika a ekonomika.

Za celý kurz

Literatura

Beauchamp, T. L.; Childress, J. F. Principles of Biomedical Ethics. Druhé vydání. New York, Oxford: Oxford University Press, 1983. 372 stran. ISBN 0-19-503286-1.

Bioethics. První vydání. Oxford: Oxford University Press, 2001. 557 s. ISBN 0198752571.

Haškovcová, H. Lékařská etika. První vydání. Praha: Galén, 1994. ISBN 8085824035.

Haškovcová, H. Práva pacientů. Komentované vydání. První vydání. Havířov: Nakladatelství Aleny Krtilové, 1996. 176 stran. ISBN 8090216307.

Kořenek, J. Lékařská etika. První vydání. Praha: Triton, 2002. 276 s. ISBN 8072542354.

Munzarová, M. Vybrané kapitoly z lékařské etiky I. Druhé vydání. Brno: Masarykova universita v Brně, 1992. 75 stran. ISBN 80-210-3017-8.

Reich, W. Th. (ed.) Encyclopedia of Bioethics. První vydání. New York: Simon and Schuster Macmillan, 1995. 2950 stran. ISBN 0-02-897355-0 (set).

Van den Maas et al. Euthanasia and other medical decisions concerning the end of life. Lancet, 1991, 338, 669-674 stran.

Testování

Testování probíhá formou kolokvia a testovacích okruhů. Studenti mají převést podrobnou orientaci v problematice, ale především schopnost vlastního etického úsudku včetně dovednosti jej obhájit v diskusi s kolegy a pedagogem.